

خودآموز پژوهش کتابخانه‌ای

(برای نگارش مقاله و تکلیف کلاسی)

قابل استفاده دانشجویان کلیه رشته‌ها

و برای درس سواد اطلاعاتی

دکتر زهرا بتولی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

ویراست حمید محسنی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه ملی

۱۹۵۵/۷۹۹، ۷۹۵۵/۷۹۹

۷۸۵۶/۸/۷۹۹

بتولی، زهرا،

خودآموز پژوهش کتابخانه‌ای (برای نگارش مقاله و تکلیف کلاسی)
قابل استفاده دانشجویان کلیه رشته‌ها؛ و برای درس سواد اطلاعاتی

تهران: نشر کتابدار، ۱۴۰۰

۲۰۵ ص. مصور، جدول (مجموعه کتابدار: ۴۲۷)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۱-۲۵۴-۶

۱. تحقیق - روش‌شناسی ۲. تحقیق کتابخانه‌ای

رده کنگره: Q۱۸۰/۵۵

رده دیویی: ۰۰۱/۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۶۲۵۹۳

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

نشر کتابدار

www.nashreketabdar.ir
nashreketabdar@gmail.com

خودآموز پژوهش کتابخانه‌ای (برای نگارش مقاله و تکلیف کلاسی)

قابل استفاده دانشجویان کلیه رشته‌ها؛ و برای درس سواد اطلاعاتی

دکتر زهرا بتولی

ویراست حمید محسنی

چاپ اول، ۱۴۰۰، مجموعه کتابدار، ۴۲۷، پند ۲

طرح جلد: رها محسنی

شمارگان: ۲۰۰ نسخه، ۶۰ هزار تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۱-۲۵۴-۶

۶۶۴۱۵۵۶۴ و ۶۶۴۱۵۵۶۱

۰۹۱۲۱۸۸۳۵۸۱

فهرست مطالب

۷	سخن پند (گروه پشتیبان نشر دانش)
۹	سرآغاز
۱۱	مقدمه
	مرحله اول
۱۳	آغاز پژوهش
	گام اول
۱۵	درک تکلیف پژوهشی
	گام دوم
۲۱	انتخاب موضوع
	گام سوم
۲۷	کسب اطلاعات مقدماتی درباره موضوع
	گام چهارم
۳۳	تمرکز بر موضوع با تبدیل موضوع به پرسش پژوهشی
	گام پنجم
۴۱	شناسایی مفاهیم اصلی و کلیدواژه‌ها
	مرحله دوم
۴۹	آشنایی با انواع منابع اطلاعاتی
	گام اول
۵۱	آشنایی با چرخه اطلاعات
	گام دوم
۵۹	آشنایی با انواع دسته‌بندی منابع اطلاعاتی
	گام سوم
۶۷	تشخیص نوع منبع در فهرست منابع

مرحله سوم: اصول جستجو و ابزارهای آن.....	۷۵
گام اول	
اصول اولیه جستجو.....	۷۷
گام دوم	
انتخاب ابزار جستجو.....	۹۱
مرحله چهارم	
ارزیابی منابع اطلاعاتی.....	۱۱۵
دلیل اهمیت ارزیابی منابع اینترنتی.....	۱۱۷
مرحله پنجم	
استفاده از اطلاعات.....	۱۲۹
گام اول	
شیوه مطالعه منابع اطلاعاتی.....	۱۳۱
گام دوم	
شیوه یادداشت‌برداری از منابع اطلاعاتی.....	۱۳۹
گام سوم	
نحوه استفاده از مطالب دیگران در اثر.....	۱۴۳
مرحله ششم	
مسائل اخلاقی.....	۱۴۹
گام اول	
سرقت محتوایی و تخلف از حقوق نسخه‌برداری.....	۱۵۱
گام دوم	
شیوه‌نامه‌های استناد.....	۱۵۷
مرحله هفتم	
ارائه تکلیف کلاسی.....	۱۷۹
ارائه تکلیف کلاسی به صورت سخنرانی.....	۱۸۱
واژنامه.....	۱۸۹
فهرست منابع.....	۱۹۹
نمابه.....	۲۰۳

سخن پند

(گروه پشتیبان نشر دانش)

نشر علمی یکی از مهم‌ترین راه‌ها و ابزارهای انتقال و اشتراک دانش است. از گذشته‌های دور و به ویژه پس از رنسانس و شکل‌گیری دانشگاه‌های مدرن، نشر علمی توانسته است در عرصه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی جایگاه ویژه‌ای یابد. در این راستا، نقش بی‌بدیل ناشران در توسعه نشر علمی و دسترسی به آثار دانشمندان بسیار برجسته است. در واقع، ناشران واسطه نویسندگان و دانشمندان با خوانندگان و طالبان علم هستند. ناشران با امکانات خود شرایط مطلوب‌تری را برای نشر آثار علمی فراهم می‌کنند و کار نویسندگان و مترجمان را آسان می‌نمایند. در عین حال، بسیاری از پدیدآوران به‌ویژه دانشجویان و دانش‌آموختگان جوان و ناشناخته ممکن است نتوانند از این امکانات بهره‌مند شوند و آثارشان را به راحتی منتشر کنند. به همین سبب، امکان دارد چنین آثاری هرگز در دسترس جامعه قرار نگیرد. از این رو، وجود افراد، گروه‌ها و تشکلهای حامی مادی و معنوی این دسته از آثار در نوع خود ارزشمند و راهگشاست.

گروه پشتیبان نشر دانش (پند) در تابستان ۱۴۰۰ به پیشنهاد دوست و همکار ارجمند جناب آقای دکتر جعفر مهرداد، استاد دانشگاه شیراز و با دعوت از برخی از پیشکسوتان در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی ایران شکل گرفت. هدف گروه پند، فراهم آوردن شرایط و تسهیلات لازم برای انتشار آثار باکیفیت از طریق اعطای کمک مالی به ناشران حرفه‌ای و نویسندگان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی است.

در این راستا، گروه پند از پدیدآوران علاقه‌مند دعوت می‌کند آثار نو و باکیفیت خود، چه تالیف یا ترجمه را برای بررسی، ارزیابی و سپردن آن‌ها به ناشران حرفه‌ای به نشانی ایمیل مدیر یا دبیر گروه پند ارسال کنند. کمک‌های مالی به ناشران و نویسندگان بر پایه یک آیین‌نامه داخلی به آثاری تعلق می‌گیرد که از معیارهای معتبر علمی و مورد قبول پند برخوردار باشند. در اینجا بایسته می‌دانیم به این نکته با اهمیت اشاره کنیم که کتاب‌هایی مورد پشتیبانی مالی گروه پند قرار می‌گیرند که توسط اعضای گروه یا برخی از متخصصان داوری و در صورت لزوم توسط یکی از صاحب‌نظران برجسته ویراستاری شود. نشر این آثار به ناشران مورد تایید وزارت فرهنگ و ارشاد

اسلامی سپرده می‌شود. در حال حاضر، گروه پند با ناشران تخصصی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی مانند چاپار، کتابدار و سپهر دانش بر اساس آیین‌نامه داخلی خود همکاری موثر و مستمر دارد.

گروه پند از جناب آقای دکتر جعفر مهرداد، چهره ماندگار به‌خاطر پشتیبانی از فعالیت‌های علمی دانشجویان، دانش‌آموختگان، نویسندگان و استادان پویای رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، و علاقه‌مند به چاپ و انتشار کتاب، و نیز از تلاش اعضای محترم گروه در اعتلا، و حفظ و تقویت این سرمایه‌های توانمند کشور تقدیر و تجلیل می‌کند.

مدیر گروه پند: دکتر رحمت‌الله فتاحی (دانشگاه فردوسی مشهد)

نشانی ایمیل: fattahirahmat@gmail.com

دبیر گروه پند: دکتر محمدرضا قانع (مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری)

نشانی ایمیل: mrghane38@gmail.com

اعضای دیگر:

دکتر محمدحسین دیبانی (دانشگاه فردوسی مشهد)

دکتر احمد شعبانی (دانشگاه اصفهان)

دکتر ملیحه نیک‌کار (دانشگاه پیام نور شیراز)

دکتر محمد حسن‌زاده (دانشگاه تربیت مدرس)

مدیریت گروه پند مفتخر است دومین اثر این برنامه با عنوان "خودآموز پژوهش کتابخانه‌ای (برای نگارش مقاله و تکلیف کلاسی)" از انتشارات کتابدار را به جامعه علمی و پژوهشی کشور تقدیم می‌کند.

گروه پشتیبانی نشر دانش (پند)